

1980

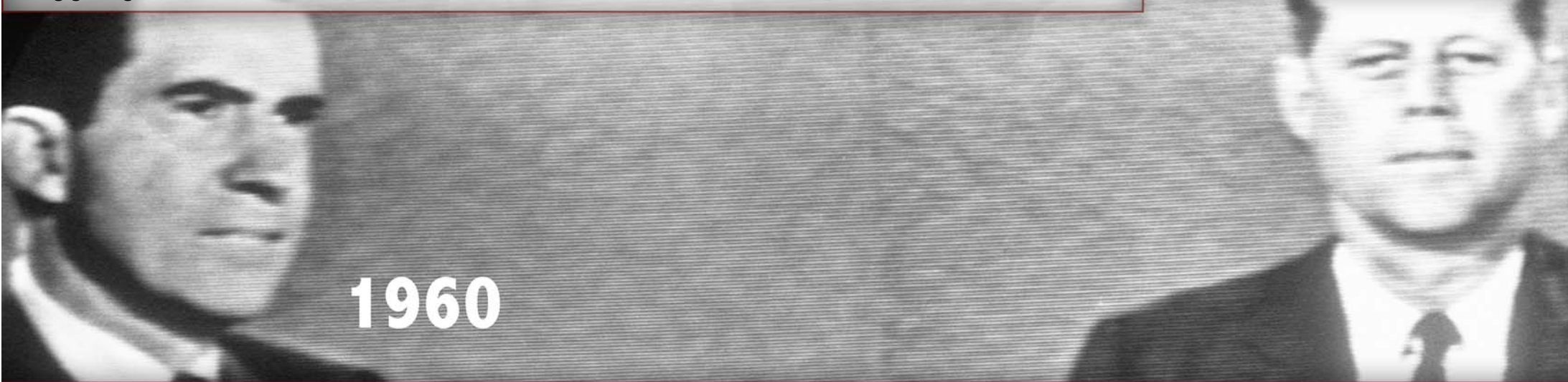
In 1980 werden de debatten een keerpunt in de campagne. Of eigenlijk de weigering van president Jimmy Carter om te debatteren met de Republikein Ronald Reagan en de onafhankelijke kandidaat John Anderson. Carter achtte Anderson kansloos en hij wist dat Anderson stemmen van hem vandaan zou trekken. Zo kon het gebeuren dat het eerste debat plaatsvond met Reagan en Anderson, maar zonder de president. Het was een strategische fout. Reagan besteedde natuurlijk een flink deel van het debat aan het bekritisieren van Carter voor zijn afwezigheid. Maar uiteindelijk gaven de Republikeinen in en stemden toe met een debat tussen alleen Reagan en Carter. Eén week voor de verkiezingen vond het debat plaats. De gespreksleider, Howard K. Smith, had twintig jaar eerder het eerste debat tussen John F. Kennedy en Richard Nixon geleid. Reagan hamerde vooral op zijn kernthema's, de economie en een kleinere overheid. Carter was van mening dat andere thema's belangrijker waren. In het debat vertelde hij dat hij zijn 12-jarige dochter had gevraagd wat zij het meest belangrijke onderwerp van de verkiezing vond. Zij antwoordde: nucleaire wapens. Aan het einde van het debat stelde Reagan, recht in de camera kijkend, een retorische vraag aan de televisiekijker: 'Are you better off now than you were four years ago?' Reagan gaf een veel krachtiger slotwoord dan Carter deed. En de kleine voorsprong voor Carter verdampte werkelijk in de laatste dagen voor de verkiezing. Reagan had het antwoord op zijn vraag gekregen en won.

1976

In 1976 was de primeur van het eerste debat op nationale televisie tussen de vicepresidentskandidaten Walter Mondale (Democraat) en Bob Dole (Republikein). Dole gebruikte humor toen het ging over Watergate schandaal (een inbraak in het Democratische hoofdkwartier waar Richard Nixon bij betrokken bleek te zijn) door te zeggen dat dit gebeurde tijdens zijn 'night off'. Maar het belangrijkste moment tijdens dit debat was toen Dole zei dat Vietnam, Korea, de Eerste én de Tweede Wereldoorlog allemaal 'Democratische oorlogen' waren, doordat ze gestart waren door een president van de Democratische partij. De ruim anderhalf miljoen Amerikaanse doden in deze oorlogen waren in zijn woorden 'genoeg om de stad Detroit mee te vullen.' Dit speelde zijn tegenstander Mondale alleen maar in de kaart. Hij reageerde door te zeggen dat Dole hiermee 'heeft laten zien hoe hij aan zijn naam als 'hatchet man' (iemand die harde en onfaire tackles maakt) gekomen is en dat het Amerikaanse volk zeker niet gelooft dat er een verschil van inzicht was tussen Democraten en Republikeinen over de noodzaak om Nazi Duitsland te verslaan.' Mondale had het idee dat hij zijn kansen op verkiezing dáár verspeelde.

In het debat tussen Jimmy Carter (Democraat) en Gerald Ford (Republikein) was er ook een opmerkelijk moment. Gerald Ford zei namelijk dat 'er geen Sovjet dominantie is over Oost-Europa en dat dit er ook nooit zou zijn onder de regering Ford.' Duidelijk iets wat niet conform de werkelijkheid was en gecombineerd met een paar andere onhandige uitspraken wist Jimmy Carter door te stomen richting een verkiezingsoverwinning.

1960

Legendarisch zijn de vier debatten uit 1960. Niet alleen door de deelnemers, John F. Kennedy en Richard Nixon, maar vooral door de impact die het beeld had op de Amerikaanse kiezer. De winst van Kennedy dat jaar is voor een belangrijk deel te danken aan zijn prettige overkomen op televisie. Om de tv-debatten mogelijk te maken moest het Congres eerst een verordening intrekken die alle kandidaten die naar een politiek ambt dongen recht gaf op evenveel zendtijd. Op 24 augustus 1960 zette president Eisenhower hier zijn handtekening onder. Ongeveer 70 miljoen volwassenen, ongeveer twee-derde van de bevolking, keek of luisterde naar het eerste debat. De gebruikte senator van Massachusetts kwam in het eerste debat ontspannen over tegenover een zwetende en oncomfortabele Nixon. De Republikein zag er moe en afgepeigerd uit. Hij had eerder toegezegd alle 50 staten te bezoeken en dit eiste een zware tol tijdens de campagne. Daarnaast droeg Nixon een licht pak, zijn medewerkers waren verkeerd voorgelicht over de achtergrondtint in de studio. En hij gebruikte geen opmaak waardoor zijn zware baard goed zichtbaar was. Nixon's overkomen op beeld was ronduit desastreus. Het contrast met Kennedy's vitale voorkomen, zijn korte en bondige uitspraken en de rustige en weinig dramatische toon in zijn stem kon bijna niet groter zijn. Opvallend was dat de televisiekijkers en de radioluisteraars na afloop een totaal verschillende impressie van het debat hadden. De tv-kijkers waren van mening dat Kennedy het debat had gewonnen, terwijl de radio luisteraars vonden dat Nixon de betere was. Er zouden nog drie debatten volgen, maar het beeld van het eerste debat was niet meer weg te nemen. Volgens een peiling baseerden vier miljoen mensen hun stem op basis van de tv-debatten en 75 % hiervan stemde voor Kennedy. Dit was cruciaal, want uiteindelijk won Kennedy met een verschil van slechts 11.057 stemmen, op een totaal van bijna 69 miljoen uitgebrachte stemmen. Zonder de televisie was Kennedy nooit gekozen. En het volgende presidentiële debat zou pas 16 jaar later plaatsvinden, grotendeels doordat de kandidaten het niet meer aandurften.

Op 3 oktober vond het eerste verkiezingsdebat plaats in de Verenigde Staten. Deze debatten worden traditioneel goed bekeken en zowel Romney als Obama zullen enige zenuwen hebben gekend voor de krachtmeting. Voor zittende presidenten zijn het avonden waarop een presidentschap ineen kan storten, en voor presidentskandidaten hét moment om te laten zien dat ze werkelijk klaar zijn voor het hoogste ambt. In drie debatten kruisen zij de degens met elkaar. Voormalig president Bill Clinton zei eens: 'Eigenlijk het enige dat je kunt doen is proberen om één of twee memorabele zinnen uit te spreken. Dus je probeert twee, drie of vier van deze zinnen naar het debat mee te nemen.' De traditie dat Amerikaanse presidenten voor het oog van de camera een directe confrontatie aangaan begon in 1960.

www.hetdebatbureau.nl
info@hetdebatbureau.nl
070 - 212 1904

HET DEBAT BUREAU